

2018-05-25
Dnr 2018/8100

Till Sofia Karlsson
Ordförande LRF Västra Götaland

Svar på skrivelse från LRF Västra Götaland ang bekämpning av berberis/svartröst

LRF Västra Götaland inkom den 14 mars 2018 med en skrivelse till LRF Växtodling om bekämpning av berberis och svartröst och nedan följer ett svar.

Bakgrunden till skrivelsen är en motion från Värsås lokalavdelning som behandlades under årets regionförbundsstämma i Västra Götaland. Motionens intentioner var att uppdra åt LRF att arbeta för att den tidigare berberislagen (1976:451) återinförs. Bakgrunden till att motionen skrevs är det utbrott av svartröst på vete som skedde i Uppland säsongen 2017.

I likhet med LRF Västra Götaland anser LRF Växtodling att det i sig är oroväckande att svartröst åter upptäckts i Sverige eftersom svampen riskerar att orsaka omfattande skördeföruster i veteodlingen. Efter utbrottet i Länna i Uppland sökte Anna Berlin, svampforskare vid SLU, ett akutbidrag från forskningsrådet Formas. I anslutning till ansökan skickade LRF ett stödbrev och bekräftade det stora behovet av mer forskning kring svartröst och Anna Berlin beviljades både ett akutbidrag av Formas och ytterligare medel från Jordbruksverket. Forskningsarbetet pågår och de inledande resultaten kan troligen sammanställas före sommaren. Anna Berlins forskningsgrupp har undersökt populationsstrukturen och jämfört den från Länna med referenser från andra utbrott i världen. Det står nu klart att populationen av svartröst från Länna inte är besläktad med övriga utbrott under senare år i Italien och Tyskland. Istället tycks den härstamma från den "gamla" europeiska svartrosten som var vanlig tidigare.

Forskningens andra del tar sikte på att undersöka vilka virulensgener som är aktiva i populationen och resistensen hos svenska vetesorter ska testas under säsongen 2018. Som en sista del i forskningsprojektet kommer forskningsgruppen att försöka hitta svampen som orsakar svartröst på vete (*P. graminis f.sp tritici*) på berberis under sommaren. Normalt brukar skålrost (svampen på berberis) hittas i början av juni och då kommer inventeringar att ske i området kring utbrottet.

Anna Berlin tror inte att det generellt finns anledning att känna oro över svartröstutbrott. Angreppet i Länna hittades i ett mycket sent sått vete. Även vid sen sådd och utdragen växtperiod kommer eventuella angrepp av svartröst

troligtvis att komma sent. Det är dock önskvärt att var och en ser till att minska risken för sjukdomen genom att ta bort berberis i närheten av fält.

LRF Växtodling delar LRF Västra Götalands uppfattning att det är lämpligt att försöka hantera problemogräs genom frivilliga åtgärder och kunskapsspridning. Det lokala engagemanget är en nyckelfaktor och LRF Växtodling har positiva erfarenheter av tillfällen när regionala representanter tagit direktkontakt med medlemmar om behovet av att hantera problemogräs korrekt. Det regionala arbetet med Västra Sveriges flyghavrefond är ett utmärkt exempel på samarbete mellan aktörer som behöver ha god kunskap och samsyn om problemogräs (lantbrukare, rådgivare, myndigheter och handel) och är ett arbete som vi hoppas kommer att fortsätta.

Från centralt håll gör LRF kontinuerligt insatser för att nå medlemmarna med information om problemogräsen och råd om hur spridning kan förhindras. Ett viktigt moment är att säkerställa att maskiner som flyttas mellan fält är ordentligt rengjorda. Våren 2017 skickade därför LRF även ett brev till maskinhandeln med en uppmaning att ta rengöringen på större allvar när maskiner flyttar mellan gårdarna.

Den 21 juni, inför årets Borgeby Fältdagar, fortsätter vi vårt informationsarbete med en text om renkavle, flyghavre, kvickrot och svartrost på Gröna sidorna i Land Lantbruk. Även på redaktionell plats i tidningen samt i ATL och Lantmannen är artiklar om problemogräs ett återkommande inslag. På Jordbruksverkets webbplats finns ogräsbrev och mycket annan matnyttig information i ämnet som förtjänar att lyftas fram särskilt.

Sammanfattningsvis anser LRF Växtodling att det även fortsättningsvis finns behov av att i säsong söka nå medlemmarna med information kring problemogräs och skadegörare som svartrost, såväl från regionalt som centralt håll. LRF Växtodling håller kontakten med Anna Berlin och sprider gärna information om forskningsprojektets resultat när dessa har publicerats.

Med vänlig hälsning

Carl David Trozelli
Ordförande LRF Växtodling

Johanna Eén
Expert växtskydd, LRF